

OECD *Multilingual Summaries*

Society at a Glance 2016

OECD Social Indicators

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: [10.1787/9789264261488-en](https://doi.org/10.1787/9789264261488-en)

Pogled na družbo 2016

Socialni kazalniki OECD

Povzetek v slovenščini

Petnajst odstotkov mladih v državah OECD v letu 2015 ni bilo zaposlenih niti se niso izobraževali ali usposabljali (tako imenovani NEET), kar je približno 40 milijonov mladih ljudi. Več kot dve tretjini od njih jih ni aktivno iskalo zaposlitve. Celotni bruto dohodek, ki bi ga lahko v letu 2014 ustvarili NEET, je ocenjen na 360–605 milijard ameriških dolarjev ali 0,9–1,5 % skupnega BDP vseh držav OECD. Zaposlitvena in dohodkovna negotovost lahko mladim preprečita doseči druge tradicionalne označevalce odraslosti, zaradi česar postanejo razočarani in potrti. Lahko tudi resno in dolgoročno vplivata na zdravje, plodnost in kazniva dejanja ter sčasoma ogrozita socialno kohezijo. Pomoč mladim, da nadaljujejo izobraževanje ali se zaposlijo, je zato v ospredju programa politik v OECD, kar je razvidno tudi iz cilja skupine G20, da do leta 2025 zmanjša število nizko kvalificiranih delavcev, NEET ali zaposlenih v neformalnem sektorju za 15 %.

Od leta 2007 je bilo ukinjeno vsako deseto delovno mesto

Skoraj vsako deseto delovno mesto, na katerem so bili zaposleni delavci, mlajši od 30 let, je bilo med letoma 2007 in 2014 ukinjeno. V Španiji, Grčiji in na Irskem se je število zaposlenih mladih prepolovilo. Mladi, ki so sklenili šolanje v času nižjega sekundarnega izobraževanja, so nosili glavno breme teh izgubljenih delovnih mest. Medtem ko je nekaterim državam uspelo znova vzpostaviti zaposlenost mladih na predkrizni ravni, je bilo okrevanje prešibko, da bi znatno izboljšalo nadaljnje možnosti mladih v mnogih državah.

Ob nižji usposobljenosti so mladi še posebej ranljivi

Mladih, ki imajo največ osnovnošolsko izobrazbo, je med NEET 30 %. Zanje je trikrat bolj verjetno, da so NEET, kot za tiste z univerzitetno diplomom. Hkrati nizka šolska izobrazba ne vključuje le formalne usposobljenosti; za mlade s šibkimi veščinami na področju splošne in matematične pismenosti je bolj verjetno, da postanejo NEET, kar kaže na pomembnost visokokakovostnih možnosti alternativnega izobraževanja ter usposabljanja za tiste, ki zgodaj zaključijo šolanje.

Mlade ženske so pogosto NEET zaradi negovalne odgovornosti

Za ženske velja večje tveganje, da postanejo NEET, zlasti na dolgi rok. Mnoge mlade ženske doma skrbijo za otroke in druge družinske člane. Zato je zanje 1,4-krat bolj verjetno, da so med NEET, kot to velja za mlade moške. Usklajevanje skrbi za otroke s službo ali nadaljnjim izobraževanjem je še posebej težko za starše samohranilce/-ke. Razpoložljivost cenovno dostopnega otroškega varstva je tako ključna za izboljšanje zaposlitvenih možnosti mladih žensk.

Nekateri NEET se soočajo z dodatnimi oblikami oteževalnih okoliščin

Mladi, ki so že tako prikrajšani z drugih vidikov, se pogosto soočajo tudi z višjim tveganjem, da postanejo NEET. Za tiste, ki se rodijo v tujini, je 1,5-krat bolj verjetno, da so NEET, kot za v državi rojene mlade, zlasti če ne govorijo lokalnega jezika in so nizko kvalificirani. Za mlade, katerih starši imajo nizko stopnjo izobrazbe ali ne delajo, je prav tako bolj verjetno, da bodo nezaposleni ali nedejavni. To kaže na medgeneracijski prenos prikrajšanosti. Tudi mladi slabega zdravja so nadpovprečno zastopani med NEET.

Večina mladih nikoli ne postane NEET, ena petina pa jih je NEET dolgoročno

V izbranih državah, ki so bile analizirane, več kot polovica mladih v štiriletnem obdobju nikoli ni bila NEET. Za druge so bila kratka obdobja NEET del uspešnega prehoda od izobraževanja k zaposlitvi. Ena petina vseh mladih je bila po drugi strani več kot eno leto NEET – zanje prekinitev dela in izobraževanja ni prehodna izkušnja, temveč trajno stanje. Države, ki jih je kriza močno prizadela, imajo višje deleže dolgotrajnih NEET; ženske, nizko izobraženi in mladi slabega zdravja se prav tako srečujejo z višjim tveganjem, da postanejo dolgotrajni NEET.

NEET so manj srečni in zaupljivi ter se manj zanimajo za politiko

Stanje NEET pogosto vpliva na srečo in zadovoljstvo mladih; zaradi njega se lahko počutijo zapostavljeni, vpliva pa lahko tudi na socialno kohezijo. Mladi NEET imajo nižje stopnje zadovoljstva z življenjem in zaupanja v druge v primerjavi z mladimi, ki niso NEET. Kažejo tudi manj zanimanja za politiko in pogosteje čutijo, da je vlada odgovorna poskrbeti za državljane.

Varnostne mreže so za mlade šibkejše

Mladi, ki pustijo šolo, in tisti z neredno zgodovino zaposlitev pogosto ne ustrezajo merilom za varstvene dodatke na podlagi zavarovanj. Le približno 30 % vseh brezposelnih mladih prejema denarno nadomestilo za brezposelnost, medtem ko je takih več kot 40 % vseh iskalcev zaposlitve, starih 30 in več let. Zato so socialne varnostne mreže manj učinkovite pri spopadanju z revščino med mladimi: 40 % mladih, ki bi imeli sicer dohodke pod mejo revščine, javni transferji dvigujejo nad to mejo, v primerjavi s 50 % odraslih, starih 30 in več let. Približno vsaka osma mlada oseba živi v revščini, stopnje revščine mladih pa so višje od tistih med ostarelimi.

Spopadanje z zgodnjim prenehanjem šolanja je bistveno

Delež mladih, ki končajo šolanje pred zaključkom srednješolskega izobraževanja, se je v državah OECD v zadnjem desetletju zmanjšal. Kljub temu vsak šesti 25- do 34-letnik še nima dokončane srednje šole, zlasti mladi moški. Za zagotavljanje, da vsi mladi dokončajo višje sekundarno izobraževanje, je potrebna celovita podpora: spremljanje prisotnosti pri pouku, s čimer je mogoče odkriti opozorilne znake pred prekinitvijo šolanja, spoprijemanje s socialnimi in zdravstvenimi težavami učencev ter nudenje pošolskih programov za pritegnitev učencev in okrepitev njihove motivacije.

Kakovostno poklicno izobraževanje in usposabljanje lahko olajša prehod od šolanja k zaposlitvi

Poklicno izobraževanje in usposabljanje (VET) je dragocena alternativa akademskemu izobraževanju. Mlade pripravi na trg dela z vidika odzivanja na potrebe delodajalcev po znanju in spretnostih. Komponenta praktičnega usposabljanja v okviru VET bi morala temeljiti na delu, najbolje v obliki vajeništva, ki poveže mlade z delodajalci v zgodnji fazi. Taki programi so lahko posebej privlačni in koristni za mlade, ki so naveličani šole. Predvajeniški programi lahko pripravijo tiste, ki jim primanjkuje potrebnih znanj in spretnosti na področju splošne in matematične pismenosti ter socialnih veščin, da se znajdejo na delovnem mestu.

Za vnovično vključevanje NEET so potrebni skrbno usmerjeni programi

Javne službe morajo doseči NEET, da preprečijo dolgotrajno nedejavnost. Zaposlitvene storitve, socialne storitve in nevladni deležniki lahko igrajo osrednjo vlogo pri vključevanju odtujenih mladih. Ko je mlada oseba registrirana, lahko obsežno profiliranje omogoči, da je podpora ustrezna, in zmanjša stroške z zagotavljanjem, da posegi ciljajo prave mlade. Mnogi NEET morda potrebujejo le malo pomoči, da najdejo zaposlitev, medtem ko so učinkoviti programi za mlade z resnimi ali številnimi ovirami pogosto intenzivni in dragi. Najbolj obetavni programi povezujejo izobraževanje in praktično usposabljanje s svetovanjem, psihološko podporo ter stanovanjsko politiko. Za nekatere se je izkazalo, da so stroškovno učinkoviti, ker zvišujejo potencialne zasluge in zmanjšujejo delinkventno vedenje.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni iz izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *Society at a Glance 2016: OECD Social Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264261488-en